

Fördjupade översiktsplan för Norra Vättern, Askersund kommun, Örebro län.

Sammanfattning av planförslaget

Samrådet

I enlighet med PBL (Plan- och bygglagen) 5 kap. 17 § har planförslaget varit ute på samråd under tiden mellan 2018-11-01 och 2018-11-22. Förslag till fördjupad översiktsplan för Norra Vättern har varit ute på samråd för att få in synpunkter från allmänheten, politiska nämnder, föreningar, myndigheter m.fl. under tiden 15 januari 2020 t.o.m. 15 mars 2020. Samrådsförslaget har under hela samrådet funnits tillgängligt på kommunens hemsida samt Sydnärkes Bygghälsös hemsida. Handlingar har även funnits tillgängliga på Sydnärkes Bygghälsö i Askersund, kommunhusets reception samt på biblioteket på Sjöängsskolan. Information om förslaget har även annonserats om i lokaltidningen.

Efter samrådet har 24 yttranden inkommit tillsammans med Länsstyrelsens bifogade yttranden. I detta dokument sammanställs och besvaras inkomna synpunkter som berör detaljplanen. Samtliga yttranden finns att tillgå i sin helhet på Sydnärkes Bygghälsö.

Yttranden har lämnats av:

Namn	Inkommit
1. Länsstyrelsen Örebro län	2020-03-09
2. Lantmäteriet	2020-03-02
3. Trafikverket	2020-03-05
4. Försvarmakten	2020-02-14
5. Luftfartsverket	2020-01-15
6. Sjöfartsverket	2020-02-13

7. Skogsstyrelsen	2020-03-25
8. Statens fastighetsverk	2020-02-26
9. Svenska kraftnät	2020-02-12
10. Statens Geologiska Institut	2020-02-14
11. Post- och telestyrelsen	2020-02-14
12. Miljönämnden	2020-04-15
13. Nerikes Brandkår	2020-01-26
14. Havs- och vattenmyndigheten	2020-01-21
15. LRF:s kommungrupp	2020-03-14
16. Postnord	2020-02-20
17. Socialdemokraterna, Vänsterpartier, Miljöpartiet och Centerpartiet	2020-03-15
18. Region Örebro län	2020-03-18
19. Privatperson 1	2020-03-13
20. Privatperson 2	2020-03-15
21. Privatperson 3	2020-03-10
22. Privatperson 4	2020-03-03
20. Privatperson 5	2020-02-19
23. Privatperson 6	2020-03-11
24. Privatperson 7	2020-03-11

1. Länsstyrelsen Örebro län

Sammanfattning:

Länsstyrelsens sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen har planer för utveckling och de ser att det finns goda utvecklingsmöjligheter för såväl bostäder som verksamheter och besöksanläggningar vid Vättern. Området i och kring Vättern har höga natur- och kulturvärden och är därför särskilt utpekade som värdefulla för turism och friluftsliv i 4 kap. miljöbalken (MB). Detta är förutsättningar som kan tydliggöras mer i planen.

Länsstyrelsen har granskat planen och bedömer att flera utpekade utbyggnadsområden inte tillgodoser riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. (MB) samt riksintressen för friluftsliv och naturvård enligt 3 kap. MB.

Redovisningen av frågor som berör människors hälsa och säkerhet, samt risken för olyckor, översvämning, erosion, strandskydd, hållbar utveckling, jordbruksmark, vatten, natur- och kulturmiljöer behöver kompletteras och tydliggöras.

Länsstyrelsen anser att miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) är väl bearbetad men anser att åtgärdsförslagen, för att förebygga eller motverka att planen innebär en betydande negativ påverkan på miljön, tydligare behöver beaktas i den fortsatta planprocessen.

I beskrivningen av de utpekade utbyggnadsområdena saknas i några fall en redovisning av att hänsyn ska tas till riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB, riksintresse för kommunikationer, flyg, enligt 3 kap. 8 § MB och riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § MB, vilket behöver kompletteras.

Riksintressen

Allmänna synpunkter

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena. Länsstyrelsen anser att riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. MB

samt riksintressen för friluftsliv och naturvård enligt 3 kap. MB. inte tillgodoses i planen. Övriga riksintressen beskrivs på ett bra sätt hur kommunen avser att tillgodose dem.

I MKB bör påverkan på riksintressena tydliggöras genom att i redovisningen på s. 50-51 dela upp riksintressena enligt 3 och 4 kap. MB i samma avsnitt, eftersom de är olika typer av riksintressen.

Riksintresse för det rörliga friluftslivet

2006 skrev Länsstyrelsen meddelande kring justering av gränser av riksintressen enligt 4 kap. MB. I meddelandet framgår bl.a. att gällande fördjupning av översiktsplanen för Askersunds kommun avseende Norra Vättern och dess stränder, antagen 1997, gäller för avgränsning och beskrivning av riksintresset för Vättern med öar och strandområden. Planens innehåll ska ses som en överenskommelse mellan stat och kommun. Då kommunen har för avsikt att ersätta den nu gällande fördjupningen av översiktsplanen med det aktuella planförslaget anser Länsstyrelsen att det av planhandlingarna behöver framgå vilket underlag som fortsättningsvis ska gälla för avgränsning och beskrivning av riksintresset när en ny fördjupning av översiktsplanen vunnit laga kraft.

I planförslaget pekas flera områden för bebyggelseutveckling ut i helt eller nästan helt oexploaterade områden. I MKB:n anges att den negativa påverkan på riksintresset är beroende på genomförande och exploateringsgrad i de utpekade utbyggnadsområdena. Länsstyrelsen bedömer att flera utpekade utbyggnadsområden inte tillgodoser riksintresset samt kan innebära påtaglig skada på områdenas värden för friluftsliv och landskapsbild samt natur- och kulturvärden.

Natura 2000

Det är förbjudet att utan tillstånd bedriva verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att även åtgärder utanför ett Natura 2000-område kan kräva tillstånd om de på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. För varje utvecklingsområde behöver därför den eventuella påverkan på närliggande Natura 2000-områden med utpekade arter och naturtyper tas i beaktande.

Riksintresse för kommunikationer, flyg

I planen nämns att hänsyn ska tas till MSA-ytor (Minimum Sector Altitude) för militära flygplatser. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att detta även gäller för civila flygplatser inom 60 km från planområdet. Planområdet berörs av den s.k. MSA-påverkande ytan (skyddsområde på 60 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Örebro, Skövde, Linköping-SAAB, Linköping-Malmen och Karlsborgs flygplatser. Flygtrafiken rör sig med fastställda marginaler över den MSA-påverkande ytan, vars höjd är samma som högsta hinder inom ytan.

Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Av planen bör framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål (exempelvis vindkraft) inom den MSA-påverkande ytan ska samrådask med berörd flygplats. Konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor bör redovisas i planen i form av restriktioner och/eller rekommendationer.

Miljö kvalitetsnormer

Av översiktsplanen ska det enligt 3 kap. 5 § PBL framgå hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer. Länsstyrelsen anser att detta beskrivs på ett bra sätt i översiktsplanen och därför inga synpunkter på denna del.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen anser att planen på ett bra sätt redovisar aktuella mellankommunala frågor.

Människors hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet, och risken för olyckor, översvämning eller erosion. Länsstyrelsen vill framföra nedanstående synpunkter kring dessa frågor

Störningar

Flera av de utpekade områdena för nya bostäder och stadsbygd ligger i närheten av vägar och industrier/verksamheter, vilket innebär att områdena kan påverkas av buller och andra störningar. Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen anger att ny bebyggelse ska lokaliseras och uppföras så att riktvärden för buller inte överskrids.

Farligt gods

Då flera av de utpekade områdena för nya bostäder och stadsbygd ligger i närheten av transportleder för farligt gods behöver både skyddsavstånd från väg och ibland andra åtgärder vidtas för att uppnå en god bostadsmiljö. För vägledning vid planläggning intill transportleder för farligt gods nämns på s. 58 en rapport framtagen av Länsstyrelsen i Dalarnas län 2012. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram en liknande vägledning 2016, *Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods*, rapport 2016:4. Länsstyrelsen i Örebro län använder denna rapport som vägledning vid planläggning intill transportleder för farligt gods.

Förorenade område

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen innehåller en bra beskrivning av förorenade områden i kommunen. Om bebyggelsen kommer att ske i potentiellt och konstaterat förorenade områden kan de behöva saneras för att inte utgöra en risk för människors hälsa.

I avsnitt "Åmmeberg" på s. 62 behöver texten justeras så att det framgår att i Åmmeberg bedrev det belgiska bolaget La Vieille Montagne bl.a. gruvverksamhet (anrikning av malm från gruvan i Zinkgruvan) från mitten av 1850-talet fram till slutet av 1970-talet då verksamheten lades ner.

Zinkgruvan Mining AB har tagit fram en riskbedömning för den nedlagda gruvverksamheten i Åmmeberg och utifrån den bedöms i vilka delar av Åmmeberg som det finns ett åtgärdsbehov. Kvarlämnat i Åmmeberg finns ett sandmagasin som består av ca 6 miljoner ton anrikningssand som har fyllts ut i Vättern. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för det förorenade området i Åmmeberg som härstammar från La Vieille Montagnes verksamhet på platsen.

Länsstyrelsen vill informera om att det finns ett bidrag för marksanering för att bygga bostäder i de fall en sanering blir för dyr samt där ansvarig för föroreningen saknas.

Geoteknik och risk för översvämning

Länsstyrelsen framför att flera av de utpekade utbyggnadsområdena ligger inom områden med risk för ras, skred och översvämning. Ur ett klimatanpassningsperspektiv är skyfallskartering, lågpunkter och översvämningrisker viktiga aspekter i planeringsprocessen. Generellt kan man säga att områden med ras- och skredrisk mer eller mindre förekommer kring hela Vättern och därmed i alla utpekade områden. Klimatanpassning och miljö kvalitetsnormer är också viktiga aspekter när det kommer till hantering och fördröjning av dagvatten, vilket också lyfts i planen.

Kraftverk och dammar

Om områden kring befintliga dammar planeras att exploateras behöver detta tydligt framgå i planen. Exploatering nedströms en damm kan vara olämpligt och innebär att dammsäkerhetsklassificeringen behöver göras på nytt. Vid byggnation nedströms dammarna vid Åmmeberg behöver konsekvenserna av ett eventuellt dammbrott analyseras noga före exploatering.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

De flesta av de föreslagna områdena för nya bostäder ligger delvis inom strandskyddat område. För några av områdena finns LIS-områden utpekade. I planen anges att övriga områden ska utredas som möjliga LIS-områden genom en uppdatering av tillägget. Innan tillägg till översiktsplanen uppdaterats anges att nya bostäder troligen inte kan tillkomma inom dessa områden, om inte något annat särskilt

skäl enligt MB är tillämpligt. Länsstyrelsen delar denna slutsats. Länsstyrelsen tar därför detta skede inte ställning till om planens utpekade områden är lämpliga som LIS-områden.

Kring Vättern råder särskilda, mer restriktiva, bestämmelser om LIS. Enligt 7 kap. 18 e § MB avses med LIS-område ett område som endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften vid Vättern, om det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse i området. För att nå en samsyn i hanteringen av LIS har länsstyrelserna kring Vättern arbetat fram en beskrivning av länsstyrelsernas gemensamma förhållningssätt kring Vättern. I promemorian *Landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid Vättern*, framtagen av länsstyrelserna i Jönköping, Västra Götaland, Örebro och Östergötland 2010, finns en redovisning av riktlinjer utpekade av LIS-områden runt Vättern. I dokumentet anges att det finns höga värden för såväl naturvård som kulturmiljövård och friluftsliv samt att Vättern är ett viktigt område nationellt och internationellt för det rörliga friluftslivet. I promemorian anges bl.a. att LIS-områden bör undvikas vid Vättern inom områden med dokumenterat höga naturvärden samt inom riksintresseområden för natur och friluftslivet enligt 3 kap. MB. Av hänsyn till höga naturvärden har Vättern varit föremål för ett eventuellt utökat strandskydd, upp till 300 meter från strandlinjen.

Länsstyrelserna kring Vättern bedömer att efterfrågan på mark är hög kring hela Vättern. Med hänsyn till att Vättern har höga natur-, kultur- och friluftsvärden och att det råder ett exploateringsstryck kan endast ett mindre antal LIS-områden av begränsad omfattning komma ifråga.

I proposition 2008/09:119 anges att en restriktivare syn bör gälla i fråga om områden som har stora värden för djur- och växtlivet eller för allmänhetens friluftsliv. Även i rapporten *Hantering av områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) i Örebro län*, framtagen av Länsstyrelsen i Örebro län 2010, anges att områden med dokumenterat höga naturvärden bör undvikas även om de saknar formellt skydd eftersom de har stor betydelse för växt- och djurlivet och därmed strandskyddets syften. Vidare anges att områden med höga naturvärden ofta också är viktiga för allmänheten. I rapporten anges att LIS bör användas restriktivt i riksintresseområden enligt 4 kap. MB samt att LIS bör undvikas i riksintresseområden enligt 3 kap. MB för naturvärden, friluftslivet och kulturmiljövärden när det finns en koppling till vatten i värdebeskrivningen.

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget lokalt kan få stor påverkan på syftet med strandskyddet. Särskilt vid områden som inte tidigare exploaterats. För dessa områden är det särskilt viktigt att i ett uppdaterat tematiskt tillägg till översiktsplanen beskriva i vilket avseende de utpekade utbyggnadsområdena skulle sakna betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Alternativt kan planens utbyggnadsområden anpassas till strandskyddet så att områdena hamnar 100 meter från strandlinjen. För strandskyddets syften är det en fördel om det långsiktigt kan skapas förutsättningar för en koncentration av bebyggelse i redan bebyggda områden. Ny bebyggelse behöver begränsas vid sjöar och vattendrag som är oexploaterade.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma Boverkets och Naturvårdsverkets handbok 2009:4, *Strandskydd – en vägledning för planering och prövning*, anges att öar, uddar och näs som till mer än 50 % består av obebyggt strandskyddsområde har mycket höga värden för strandskyddets syften och att dispens normalt aldrig bör ges inom och vid sådana områden.

Trots att stora utbyggnadsområden pekats ut i områden med strandskydd anser Länsstyrelsen att det är bra att det i planen nämns att kommunen har en restriktiv hållning till att exploatera i strandnära områden. Det är även bra att det i planen anges att bryggor och båtplatser ska skapas som gemensamhetsanläggningar i så stor utsträckning som möjligt för att påverka allmänhetens tillgång till strandområden så lite som möjligt. Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen har som ambition att utveckla rekreations- och friluftslivsmöjligheterna i planområdet.

På kartan på s. 7 redovisas endast strandskydd vid Forsaån. För tydlighetens skull anser Länsstyrelsen att alla strandskyddade områden i planområdet behöver redovisas på kartan. Det vore även bra om planen kompletteras med en karta som redovisar godkända LIS-områden.

Ställningstagande för delområden

Allmänna synpunkter för alla områden

Som generell synpunkt vill Länsstyrelsen framföra att det är positivt att det för varje utbyggnadsområde i planen redovisas vilka planeringsförutsättningar som behöver tas hänsyn till. I MKB:n redovisas även vilka naturvärden som behöver beaktas. De flesta relevanta naturvärden anges, men i vissa områden skulle även skyddsvärda/fridlysta arter och det generella biotopskyddet (7 kap. 11 § MB) kunna uppmärksammas.

Länsstyrelsen anser att det vore bra om kartorna för varje delområde redovisar gällande detaljplaner, strandskyddade områden, strandlinjer, godkända LIS-områden, jordbruksmark, betesmark, värdefull natur, gröna stråk, gästhamn/båtklubb samt orienterade namn på platser och vägar.

Det vore bra om beskrivningen av varje utbyggnadsområde för bostäder även innehåller en uppskattning av antal möjliga nya bostäder. Uppskattningen bör utgå ifrån den mark som är möjlig att bebygga efter att t.ex. jordbruks- och betesmark, strandskydd, värdefull natur etc. har räknats bort.

För övrig delar Länsstyrelsen generellt de ställningstaganden som görs i MKB:n för varje område. Länsstyrelsen väljer att i de specifika synpunkterna för varje område nedan inte upprepa alla ställningstaganden som står i MKB:n.

Sammanfattning av bedömning av områden som bebyggelseutveckling

Nedan följer Länsstyrelsens sammanfattande bedömning av om utpekade områden för bebyggelseutveckling är lämpliga, delvis lämpliga eller olämpliga.

Lämpliga områden för bebyggelseutveckling

Länsstyrelsen bedömer att följande områden i sin helhet är lämpliga för bebyggelseutveckling och uppfyller krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB:

- Edö
- Hammar
- Sänna
- Olshammar
- Norrviken
- Fiskartorp

Områden lämpliga för bebyggelseutveckling i begränsad omfattning

Länsstyrelsen bedömer att följande områden endast i begränsad omfattning kan pekas ut för bebyggelseutveckling, främst inom områden för befintliga detaljplaner eller i anslutning till LIS-områden:

- Åmmeberg
- Ävje - Tomtevik
- Kärraudden
- Gammeldrätt – Hammarängen
- Vasshammaren
- Bastedalen
- Harge
- Forsanäset
- Södra Kärre – Stora Forsa
- Nydalen
- Åviken
- Tikanäs

Olämpliga område för bebyggelseutveckling

Länsstyrelsen bedömer att följande områden är olämpliga för bebyggelseutveckling, eftersom de bl.a. inte uppfyller krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB:

- Rå
- Bodaberg

*Specifika synpunkter på delområden**Edö*

Området är till stor del oexploaterat, med det finns två detaljplaner som medger enbostadshus. I planförslaget anges att nya bostäder främst bör uppföras i form av friliggande enbostadshus. Med närheten till Askersunds stad bör kommunen undersöka om det även är möjligt att bygga andra typer av bostäder i området, såsom parhus och mindre flerbostadshus. Med närheten till Askersunds stad bedömer Länsstyrelsen att detta område kan ses som en utveckling av staden och uppfyller kravet på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB.

Åmmeberg

I planen pekas Åmmeberg ut som stadsbygd och ett mindre område för verksamheter. Nya bostäder föreslås främst tillkomma genom förtätning, men även till viss del genom expansion. Golfbanan pekas ut som besöksanläggning. LIS-områden för utveckling av bostäder och verksamheter finns i delar av området.

I Åmmeberg finns potentiellt och konstaterat förorenade områden som behöver tas hänsyn till i utvecklingen av såväl bostäder som verksamheter. Länsstyrelsen anser att det är bra om det i planen anges att i Åmmeberg ska fortsatt arbete ske med riskbedömning och åtgärdsbehov för föroreningar i området.

De centrala delarna av Åmmeberg är av riksintresse för kulturmiljövården. Länsstyrelsen anser att det är bra att det i planen anges att stor hänsyn bör tas till områdets kulturhistoriska och arkitektoniska värden. Värdena är kopplade till samhällets funktion och organisation som bruksort baserad på gruvindustrin och med en särpräglad tegel- och korsvirkesbebyggelse. Miljön kring kasinot och kängelbanan inklusive de stora ekar som minner om parkfunktionen är av betydelse för att förstå bruksortens sociala organisation och bör inte exploateras ytterligare. Vidare bör stor hänsyn tas till miljön kring Folkets hus och endast bebyggelse som har med verksamheten att göra eller gynnar friluftslivet bör uppföras här. Område för verksamheter bör utökas åt söder för att omfatta samtliga lokaler för Zinkgruvans gamla industriområde.

Vid Åmmelången, i den norra delen av området som pekas ut för stadsbygd finns ett näs som är obebyggt. Då uddar och näs som till mer än 50 % består av obebyggt strandskyddsområde har mycket höga naturvärden för strandskyddets syften anser Länsstyrelsen att näset och omgivande mark ska undantas från bebyggelseutveckling.

I övrigt bedömer Länsstyrelsen att de utpekade utvecklingsområdena kan ses som en utveckling av tätorten Åmmeberg och uppfyller kravet på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB.

Ävje – Tomtevik

Området är i stort sätt oexploaterat, men i områdets västra finns en detaljplan som medger ca 40 enbostadshus. Den västra delen av områden berörs av riksintresse för totalförsvarets militära del, MSA-område (Minimum Sector Altitude), vilket behöver framgå i beskrivningen av områden på s. 36.

En del av området är utpekad i kommunens översiktsplan som ett område för bebyggelseutveckling. Länsstyrelsen framförde i granskningsyttrande över planen att stora områden för bebyggelseutveckling pekas ut i nästan helt oexploaterade områden utanför Åmmeberg. Det framgick inte av planen hur dessa områden för bebyggelseutveckling, vilka ligger inom område av riksintresse för det rörliga friluftslivet (Vättern), förhåller sig till riksintresset eller vilka konsekvenser planförslaget medför på det. Länsstyrelsen bedömde att utbyggnadsområdena påtagligt kan skada riksintressets natur- och kulturvärden. Uddar och näs som till mer än 50 % består av obebyggt strandskyddsområde har mycket höga värden för strandskyddets syften och ska därför undantas från bebyggelseutveckling.

Då området är i stort sätt oexploaterat och inte kan sägas utgöra en viktig utveckling av tätorten Åmmeberg samt hyser värden för natur, friluftsliv och landskapsbild bedömer Länsstyrelsen att området endast kan omfatta detaljplaneområdet. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnadsområdets omfattning inte tillgodoser riksintresset för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB. Länsstyrelsen godkänner därmed inte hela området.

Kärraudden

Området är till största delen oexploaterat. I södra delen finns en detaljplan som medger ca 25 enbostadshus och är till stor del utbyggt. I planhandlingarna anges att LIS finns utpekad i området. Länsstyrelsen vill upplysa om att de inte har godkänt dessa LIS-områden. De godkändes inte för bostäder med hänvisning till att områdena är i stort sett oexploaterade samt har stor betydelse för det rörliga friluftslivet och allmänhetens tillgång till och utnyttjandet av stranden. Därmed kan inte LIS användas som särskilt skäl för att bygga nya bostäder inom strandskyddsområdet.

En del av området är utpekad i översiktsplanen som ett område för bebyggelseutveckling. Länsstyrelsen framförde i granskningsyttrandet att stora områden för bebyggelseutveckling pekas ut i nästan helt oexploaterade områden utanför Åmmeberg. Det framgick inte av planen hur dessa områden för bebyggelseutveckling, vilka ligger inom område av riksintresse för det rörliga friluftslivet (Vättern), förhåller sig till riksintresset eller vilka konsekvenser planförslaget medför på det.

Länsstyrelsen bedömde att utbyggnadsområdena påtagligt kan skada riksintressets natur- och kulturvärden.

Då området som inte är detaljplanelagt är i stort sett oexploaterat och inte kan sägas utgöra en utveckling av tätorten Åmmeberg samt hyser värden för natur, friluftsliv och landskapsbild bedömer Länsstyrelsen att området endast kan omfatta detaljplaneområdet. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnadsområdets omfattning inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB. Länsstyrelsen godkänner därmed inte hela området.

Gammeldrätt – Hammarängen

Området är till stor del oexploaterat. I området finns tre detaljplaner för bostäder som är utbyggda. I en mindre del av det södra delområdet finns ett LIS-område för bostäder.

Uddar och näs som till mer än 50 % består av obebyggt strandskyddsområde har mycket höga värden för strandskyddets syften och ska därför undantas från bebyggelseutveckling. I MKB:n anges att hänsyn bör tas till naturvärden och landskapsbild och att bebyggelse därmed bör koncentreras till den södra delen av området, dvs. den del som omfattar LIS-området. Länsstyrelsen bedömer att området upp till och med LIS-området kan godkännas för bostadsutveckling. Då området i övrigt i stort sett är oexploaterat och inte kan sägas utgöra en utveckling av tätorten Hammar samt hyser värden för natur, friluftsliv och landskapsbild bedömer Länsstyrelsen att övriga delar av det skrafferade utbyggnadsområdet inte tillgodoser riksintresset för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB. Länsstyrelsen godkänner därmed inte dessa delar av området.

Länsstyrelsen påtalar att det på s. 33 i MBN:n visas fel område på kartan, Ävje – Tomtevik.

Hammar

Ny bebyggelse föreslås främst tillkomma genom förtätning, men även till viss del genom expansion åt söder mot riksväg 50. LIS-områden för utveckling av bostäder och verksamheter finns i delar av området. I beskrivningen av verksamhetsområdet på s. 47 bör redovisas att riksintresse försvarsmakten avser riksintresse för totalförsvarets militära del (MSA-område). Länsstyrelsen bedömer att de utpekade områdena kan ses som en utveckling av tätorten Hammar och uppfyller kravet på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB.

Sänna

Ny bostadsbebyggelse föreslås tillkomma främst genom förtätning, men även genom expansion. Med närheten till Hammar bedömer Länsstyrelsen att detta område kan ses som en utveckling av tätorten och uppfyller kravet på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB.

Vasshammaren

Nya bostäder föreslås i anslutning till detaljplanelagt området för bostäder samt i anslutning till hotellverksamheten Vätterterrassen. Länsstyrelsen anser att området är för omfattande med hänsyn till naturvärden, friluftsliv, kulturmiljö och landskapsbild. Längs strandlinjen finns utpekade värden för skog och strand och är ett bevakningsområde med potentiellt värdefull natur. Länsstyrelsen anser att ny bebyggelse ska koncentreras till detaljplanelagt område samt att hotellverksamheten kan utvecklas. Länsstyrelsen delar ställningstagandet i MKB:n att områdets östra gräns bör anpassas till att följa skogsgränsen för att undvika exploatering på jordbruksmark. Länsstyrelsen anser även att bostadsbebyggelse bör undvikas i norra delen, runt Vätterterrassen.

Länsstyrelsen anser att området behöver justeras utifrån ovanstående synpunkter för att ta hänsyn till värden för natur, friluftsliv, kulturmiljö och landskapsbild. Utifrån hur området nu är utformat bedömer Länsstyrelsen att utbyggnadsområdet inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1-2 § MB. Länsstyrelsen godkänner därmed inte hela området.

Bastedalen

Del av Bastedalen är utpekad som LIS-område, Länsstyrelsen har dock inte godkänt hela området, dvs. det skrafferade området alldeles söder om Vättra (koloniområdet). Anledningen är att området är oexploaterat samt hyser skogliga naturvärden. Området har samma karaktär som naturområdets fortsättning norrut och är av stort värde för friluftslivet. Området har därmed stor betydelse för att tillgodose strandskyddets syften långsiktigt. Längs strandlinjen norr om området finns utpekade värden för skog och strand och är ett bevakningsområde med potentiellt värdefull natur. Länsstyrelsen anser därmed att delområdet är olämpligt att peka ut för bostäder. Vidare anser Länsstyrelsen att det sydvästra området inte är utbyggt med bostäder i så stor omfattning att det kan markeras som oförändrad markanvändning för bostäder. Med hänsyn till områdets värden anser Länsstyrelsen även att det skrafferade området öster om Bastedalen är för omfattande.

Länsstyrelsen anser att området behöver justeras utifrån ovanstående synpunkter för att ta hänsyn till värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Utifrån hur området nu är utformat anser Länsstyrelsen att utbyggnadsområdet inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling. Länsstyrelsen bedömer att området inte heller tillgodoser riksintressena för friluftsliv och naturvård. Länsstyrelsen godkänner därmed inte hela området.

Harge

Planen föreslår ett nytt bostadsområde öster om Harge. Då detta område i stort sätt är oexploaterat och inte kan sägas utgöra en utveckling av en tätort samt hyser värden för natur, friluftsliv och landskapsbild bedömer Länsstyrelsen att utbyggnadsområdet är olämpligt. Vidare anser Länsstyrelsen att den östra delen vid Verkaviken inte är utbyggt med bostäder i så stor omfattning att det ska markeras som oförändrad markanvändning för bostäder. Förutom riksintresse för det rörliga friluftslivet berörs området även av riksintresse för friluftsliv och naturvård, vilket behöver framgå i beskrivningen av området på s. 40.

Länsstyrelsen anser att området behöver justeras för att ta hänsyn till värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Utifrån hur området nu är utformat bedömer Länsstyrelsen att utbyggnadsområdet inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling. Länsstyrelsen bedömer att området heller inte tillgodoser riksintressena för friluftsliv och naturvård. Länsstyrelse godkänner därmed inte hela området.

Forsanäset

Området är bebyggt i begränsade delar. Länsstyrelsen anser att den del av området som markerats som oförändrad markanvändning är för grovt utpekad. En stor del av ytan är idag obebyggd och kan därför inte ses som oförändrad markanvändning. I planhandlingarna anges att LIS finns utpekad i området. Länsstyrelsen vill upplysa om att de inte godkänner dessa LIS-områden. Områdena godkändes inte för bostäder med hänvisning till att en förtätning av den redan utbredda fritidsbebyggelsen inom LIS-området motverkar syftet med riksintresset för det rörliga friluftslivet, eftersom ytterligare bebyggelse och exploatering bidrar till minskning av de allemansrättsliga tillgängliga strandnära friluftsmiljöerna. Därmed kan inte LIS användas som särskilt skäl för att bygga nya bostäder inom strandskyddsområde.

Uddar och näs som till mer än 50 % består av obebyggt strandskyddsområde har mycket höga värden för strandskyddets syften och ska därför undantas från bebyggelseutveckling. Längs hela den västra strandlinjen samt mellan Silvervikens södra strand och Nåludden finns höga botaniska värden. De är bevakningsområden med potentiellt värdefull natur.

Länsstyrelsen anser att området är för omfattande och endast ska markeras som oförändrad markanvändning i de delar som är bebyggda. Länsstyrelsen anser att område behöver justeras för att ta hänsyn till värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Utifrån hur området nu är utformat bedömer Länsstyrelsen att området inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling. Länsstyrelsen bedömer att området heller inte tillgodoser riksintresse för friluftsliv. Länsstyrelsen godkänner därmed inte hela området.

Södra Kärra – Stora Forsa

Området är bebyggt i begränsade delar. Länsstyrelsen anser att de delar av området som markerats som oförändrad markanvändning är för grovt utpekade då delar av ytorna är obebyggda. Det skrafferade området för bostadsutbyggnad är i stort sätt obebyggt. Vid Forsaån och Vättern behöver hänsyn tas till strandskyddsområde, vilket behöver framgå i beskrivningen av området på s. 41. En del av området är utpekade som LIS-område. Länsstyrelsen har dock inte godkänt hela LIS-området med hänvisning till att en förtätning av den redan utbredda fritidsbebyggelsen inom området motverkar syftet med riksintresset för det rörliga friluftslivet, eftersom ytterligare bebyggelse och exploatering bidrar till en minskning av de allemansrättsliga tillgängliga strandnära friluftsmiljöerna. Därmed kan inte LIS användas som särskilt skäl för att bygga nya bostäder inom strandskyddsområde. Länsstyrelsen har dock godkänt en utveckling av befintliga småbåtshamnar med tillhörande verksamheter i delar av LIS-området.

Uddar och näs som till mer än 50 % består av obebyggt strandskyddsområde har mycket höga värden för strandskyddets syften och ska därför undantas från bebyggelseutvecklingen. Längs Forsaån finns limniska värden och är bevakningsområde med potentiell värdefull natur.

I beskrivningen på s. 41 bör framgå att riksintresse för försvarsmakten avser riksintresse för totalförsvarets militära del. Förutom MSA-område berör område av stoppområde för höga objekt samt område med särskilt behov av hinderfrihet.

Länsstyrelsen anser att området är för omfattande och endast ska markeras som oförändrad markanvändning i de delar som är bebyggda. Länsstyrelsen anser att planen behöver justera för att ta hänsyn till värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Utifrån hur området nu är utformat bedömer Länsstyrelsen att området inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling. Området tillgodoser heller inte riksintresse för friluftsliv. Länsstyrelsen godkänner därmed inte hela området.

Rå

Förutom de riksintressen som räknas upp på s. 42 berörs del av området även av riksintresse för friluftsliv, vilket behöver framgå i beskrivningen av området. Det behöver framgå att del av området berörs av strandskydd. I området finns utpekade värden för skog och betesmark. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att naturreservatet Råå uddar är planerat att utökas åt öster och söder, dvs. in i det utpekade området.

Området är i stort sett oexploaterat och kan därmed inte sägas utgöra en utveckling av en tätort samt hyser stora värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Länsstyrelsen bedömer därför att utbyggnadsområdet inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på

tätortsutveckling. Länsstyrelsen anser heller inte att området tillgodoser riksintresse för friluftsliv. Länsstyrelser godkänner därmed inte området.

Nydalen

Länsstyrelsen anser att den del av området som markerats som oförändrad markanvändning är för grovt utpekad då den sydvästra delen av ytan är obebyggd. I denna del av områden finns ett näs som är nästintill obebyggt. Uddar och näs som till mer än 50 procent består av obebyggt strandskyddsområde har mycket höga värden för strandskyddets syften och ska därför undantas från bebyggelseutveckling. Längs kustlinjen söder om Nydalen finns utpekade värden för skog och är ett bevakningsområde med potentiellt värdefull natur.

Länsstyrelsen anser att området är för omfattande och endast ska markeras som oförändrad markanvändning i de delar som i större omfattning är obebyggda. Länsstyrelsen anser att området behöver justeras för att ta hänsyn till värden för natur, friluftsliv och landskapsbild. Utifrån hur området nu är utformat anser Länsstyrelsen att området inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet eller för riksintresse för friluftsliv. Länsstyrelser godkänner därmed inte hela området.

Olshammar

Enligt Länsstyrelsens kartor ser massaindustrin ut att sträcka sig längre åt öster än vad som utpekats för verksamhet i planen. Kommunen bör se över om området för verksamhet bör sträcka sig längre öster ut. Länsstyrelsen ställer sig dock frågande till om det är lämpligt att peka ut utbyggnadsområde för verksamhet så långt norrut. Dels ligger en båthamn i norra delen, dels bryggor vid Kampaviken i östra delen och Birgittakyrkan med begravningsplats strax intill västra delen. Länsstyrelsen anser att kommunen bör överväga att markera denna del som stadsbygd istället för verksamhet. I beskrivningen på s. 48 behöver anges att hänsyn behöver tas till riksintresse för friluftsliv samt att riksintresse för försvarsmakten avser riksintresse för totalförsvarets militära del, stoppområde för höga objekt samt område med särskilt behov av hindersfrihet.

Länsstyrelsen anser att den del av området som markerats som oförändrad markanvändning för stadsbygd är för grovt utpekad då delar av ytan är obebyggd. Länsstyrelsen anser att de obebyggda delarna behöver markeras som oförändrad markanvändning. Länsstyrelsen bedömer att området kan ses som en utveckling av tätorten Olshammar och uppfyller kravet på tätortsutveckling.

Norrviken

Norra delen är LIS-område för bostäder. Då området ligger i närheten av Olshammar behöver det i beskrivningen på s. 44 framgå att hänsyn behöver tas till massafabriken, miljöfarlig verksamhet. Det

behöver även framgå att riksintresse försvarsmakten avser riksintresse för totalförsvarets militära del. Området berörs av MSA-område och stoppområde för höga objekt. Däremot berörs området inte av område med särskilt behov av hinderfrihet vilket behöver justeras i planen. Länsstyrelsen bedömer att området kan ses som en utveckling av tätorten Olshammar och uppfyller kravet på tätortsutveckling.

Bodaberg

Då området är i stort sett oexploaterat och inte kan sägas utgöra en utveckling av en tätort samt hyser värden för natur, friluftsliv och landskapsbild bedömer Länsstyrelsen att utbyggnadsområdet inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling enligt 4 kap. 1 – 2 § MB. Länsstyrelsen bedömer därmed att området inte heller tillgodoser riksintresse för friluftsliv och Länsstyrelsen godkänner därmed inte området.

Åviken

Området är i stort sett oexploaterat, men det finns en detaljplan som medger cirka 50 bostäder men är ej genomförd. Då området är i stort sett oexploaterat och inte kan sägas utgöra utveckling av en tätort samt hyser värden för natur, friluftsliv samt landskapsbild anser Länsstyrelsen att områden endast kan omfatta detaljplaneområdet. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnadsområdets omfattning inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling. Länsstyrelsen bedömer därmed att området inte heller tillgodoser riksintresse för friluftsliv. Länsstyrelsen godkänner därmed inte hela området.

Tikanäs

Området är i stort sett oexploaterat men det finns en detaljplan som medger ca 15 bostäder. Uddar och när som till mer än 50 % består av obebyggt strandskyddsområde har mycket höga värden för strandskyddets syften och ska därför undantas från bebyggelseutveckling. Då området är i stort sett oexploaterat och inte kan sägas utgöra en utveckling av en tätort samt hyser värden för natur, friluftsliv och landskapsbild anser Länsstyrelsen att området endast kan omfatta detaljplaneområdet. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnadsområdets omfattning inte tillgodoser riksintresse för det rörliga friluftslivet samt krav på tätortsutveckling. Länsstyrelsen bedömer att området inte tillgodoser riksintresse för friluftsliv. Länsstyrelsen godkänner därmed inte hela området.

Fiskartorp

I beskrivning på s. 48 bör framgå att riksintresse försvarsmakten avser riksintresse för totalförsvarets militära del, stoppområde för höga objekt samt område med särskilt behov av hinderfrihet. Länsstyrelsen bedömer att området kan ses som en utveckling av tätorten Olshammar och uppfyller kravet på tätortsutveckling.

Råd

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen framför att en MKB som i huvudsak upprättats efter det att planen har färdigställts kan därmed inte anses uppfylla lagens intentioner på miljöbedömning.

Länsstyrelsen anser att MKB:n är välskriven och att den innehåller många viktiga slutsatser. I MKB:n anges många åtgärdsförslag för att förebygga eller motverka att planen innebär en betydande negativ påverkan på miljön. Länsstyrelsen anser att dessa åtgärdsförslag är viktiga att beakta i den fortsatta planprocessen. Länsstyrelsen ställer sig frågande till hur kommunen avser ta ställning till åtgärdsförslagen till planens granskningskede.

Enligt 6 kap. 11 § punkt 7 MB ska en MKB innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför. I MKB:n anges att en slutlig bedömning av vilken uppföljning som behöver utföras görs innan planen lämnas till granskning. Länsstyrelsen förutsätter att MKB:s innehåller en redovisning av detta till planens granskningskede.

Hållbar utveckling

Översiktsplanens strategiska funktion har stärkts i PBL genom att det av planen ska framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen på ett tydligt sätt bör beskriva hur kommunen avser att ta hänsyn till dessa i kommunens fysiska planering. Det bör finnas en tydlig koppling mellan dem och den föreslagna mark- och vattenanvändningen. I planen anges även att 14 av de nationella miljömålen är relevanta för planområdet, medan det i MKB:n anges att 11 av dem är relevanta. Länsstyrelsen anser att det vore bra om dokumenten är samstämmiga i bedömningen.

I MKB:n lyfts att planen inte överensstämmer med specificerade miljömål i kommunens övergripande översiktsplan. Det finns t.ex. mål som anger att all jordbruksmark ska bevaras eller ökas samt att förtätning av Askersund och övriga samhällen alltid är bättre än att bygga i utkanten och på så sätt skapa större avstånd och ökat bilberoende. Den aktuella planen kan inte sägas vara förenlig med dessa mål och riktlinjer, eftersom många utbyggnadsområden pekats ut på jordbruksmark samt utanför befintliga samhällen. I MKB:n anges att om planen genomförs fullt ut så bedöms den få stora negativa konsekvenser på miljön och stränder kring norra Vättern. Länsstyrelsen delar denna uppfattning och

anser att det behöver finnas en tydligare koppling mellan nationella mål och kommunens egna mål och riktlinjer samt planens utpekade utbyggnadsområden.

Natur, rekreation och friluftsliv

Naturen och friluftslivet har stor betydelse för planområdets attraktivitet och besöksnäringen, vilket nämns i planen. Länsstyrelsen anser att det vore en fördel om detta i än högre grad lyfts som positiva utvecklingsmöjligheter för området. Exempelvis kan utpekade områden för besöksanläggningar beskrivas mer ingående i karta och text. Länsstyrelsen lyfter att stor andel av de områden som lyfts fram som viktiga rekreations- och naturområden består av naturreservat som förvaltas av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen välkomnar ett utökat samarbete kring förvaltning och utveckling av friluftsliv och naturturism inom dessa områden.

Länsstyrelsen anser att utveckling av friluftsliv och besöksnäring behöver ske inom större ytor än de utpekade, eftersom områdena, t.ex. norra Vätterns skärgård, redan idag är hårt belastade. Detta riskerar att påverka såväl naturvärden som friluftsvärden negativt om inte besökarmottagningen samordnas och antalet besökare sprids över större områden.

I närheten av Bodaberg finns en angöringspunkt för rekreation och friluftsliv markerad. Det bör i planen tydligare beskrivas vad denna angöringspunkt är tänkt att inrymma. Angöringspunkter för rekreation och friluftsliv bör utvecklas på fler än en plats, gärna i samordning med Länsstyrelsens naturreservatsförvaltning.

Länsstyrelsen föreslår att de ofärgade områdena i utvecklingsstrategin markeras som områden för natur och rekreation. Dessa områden kan, utan att pekats ut som särskilda områden för bebyggelseutveckling, bebyggas med enstaka bostäder. Planen skulle då kunna innehålla kommunens riktlinjer för bostadsbebyggelse på landsbygden, i områden som inte omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser.

I avsnittet Planområdet på s. 12 saknar Länsstyrelsen en beskrivning av områdets naturförutsättningar, dvs. en bakgrund till att nästan hela planområdet utgörs av riksintresseområden för natur, friluftsliv och rörligt friluftsliv, vilket i hög grad påverkar planens utformning.

Bebyggelse

I planen föreslår en omfattande förändrad markanvändning och stora utbyggnadsområden pekats ut utspjutt över hela planområdet, både i anslutning till befintliga orter samt på obebyggd mark längre från befintlig bebyggelse.

Bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet är ett allmänt intresse i PBL. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpningen av 2 kap. 3 § PBL och utgöra ett underlag för bl.a. översiktsplaneringen. Enligt riktlinjerna i kommunens bostadsförsörjningsprogram ska nyproduktion av bostäder ligga på ett genomsnittligt tillskott av 30 lägenheter i flerbostadshus och 30 småhus per år. Under de senaste åren har det funnits ett underskott på bostäder i kommunen, både i centralorten och övriga kommundelar. I bostadsförsörjningsprogrammet anges att Askersunds kommuns befolkningstillväxt inte är drastisk men tillsammans med brist på variation i bostadsutbudet uppstår ändå en ansträngd bostadsmarknad.

Länsstyrelsen påpekar att det är viktigt att täcka behoven av bostäder för olika grupper och att ta tillvara på och stärka flyttkedjor. Länsstyrelsen anser dock att förväntad befolkningstillväxt och årligt behov av bostadstillskott inte står i proportion till planens utpekade områden för bostadsutveckling. Tidshorisonten för planen sträcker sig fram till 2030 vilket Länsstyrelsen anser är en bra planeringshorisont. Länsstyrelsen anser dock att det inte är rimligt att peka ut så stora utbyggnadsområden i förhållande till planens tidshorisont och förväntad befolkningstillväxt. Att utvecklingsstrategin pekar ut nästan hela planområdet som utvecklingsområde kan inte ses som en långsiktigt hållbar strategi. Ur hållbarhetsperspektiv är det också olämpligt med spridd bebyggelse. I en utvecklingsstrategi ska särskilda områden, platser och stråk dit kommunen framför allt vill kanalisera utvecklingsinsatser lyftas fram. Länsstyrelsen anser att planen behöver omarbetas så att områden för förändrad markanvändning hamnar mer i balans med förväntad befolkningstillväxt och planens tidshorisont. Enligt MKB:n föreslås så mycket som ca 1500 hektar mark för en förändrad markanvändning, varav jordbruksmark utgör ca 300 hektar och skogs- och naturmark utgör ca 1200 hektar. För att få uppfattning om hur många bostäder som planeras i områdena vore det bra om det för varje område anges en uppskattning av möjligt antal nya bostäder.

I planens utvecklingsstrategi pekas två utvecklingsområden för bebyggelseutveckling ut, Nydalen – Stora Forsa och Olshammar – Harge – Hammar – Åmmeberg – Askersunds stad. De två utvecklingsområdena sträcker sig även utanför planområden och Länsstyrelsen påpekar att de endast tar ställning till vad som föreslås inom planområdet. I planen anges att genom att koncentrera samhällsutvecklingen till de två utvecklingsområdena kan i stor utsträckning befintliga kommunikationer och teknisk försörjning användas samtidigt som det stärker underlaget för kollektivtrafik, service och verksamheter. Då utvecklingsområdena omfattas nästintill hela planområdet anser Länsstyrelsen att planen inte har en tydlig strategisk inriktning. Länsstyrelsen anser att det vore mer rimligt att i planen i första hand utgå från en bebyggelseutveckling i och intill utvecklingsstrategins utpekade kärnor, dvs. Askersund, Åmmeberg, Hammar och Olshammar. På så sätt skulle kärnornas serviceutbud stärkas och ny spridd bebyggelse skulle undvikas. Detta kan vara ett första steg till utveckling för att sedan bygga på med ytterligare utpekade områden för

bebyggelseutveckling i nästa översiktsplan osv. Länsstyrelsen framför att såsom planen nu är utformad skulle den, vilket anges i MKB:n, kunna innebära ökade kostnader för kommunen, eftersom behovet av samhällsservice på landsbygden ökar när bebyggelsen sprids till fler platser.

Länsstyrelsen anser att flera utpekade områden för oförändrad markanvändning är för grovt markerade. Delar av dessa områden är varken bebyggda eller detaljplanelagda för bostäder.

Länsstyrelsen anser att dessa områden behöver minskas ner och i vissa fall ersättas med en skraffering för förändrad markanvändning. Då MKB:n endast belyser områden med förändrad markanvändning behöver dessa områden ingå i MKB:n.

Resor och transporter

För att minska klimatpåverkan är det viktigt med en planering som inte uppmuntrar till ökade biltransporter och ökade utsläpp. Genom att förtäta befintliga tätorter ges förutsättningar att stärka underlagen för kollektivtrafik och service. Det är viktigt att kommunen har en strategi för hur man ska främja ett hållbart resande. Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen har som ståndpunkt att verka för hållbara transportsystem. Samtidigt innebär planförslagets spridda utbyggnadsområden en stor risk för att boende i planområdet blir beroende av bilen om transportmedel. Ett annat sätt att minska antalet resor och transporter är att som i kommunen arbeta för en god bredbandskapacitet för att bl.a. underlätta distansarbete, men även utveckling av kontorsplatser i kommunen skulle kunna vara ett sätt.

Naturvård

Grön infrastruktur

Grön infrastruktur handlar om att olika livsmiljöer i naturen behöver hänga ihop för såväl människor som t.ex. djur, växter och svampar. Om naturen hänger ihop kan djur och växter förflytta sig i landskapet vilket är en förutsättning för fungerade ekosystem. Länsstyrelsen har arbetat fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur, publ.nr 2019:12. Länsstyrelsen har kartlagt infrastrukturen för Örebro läns olika naturtyper. Där ingår bl.a. kartor som ska fungera som hjälpmedel vid planering av åtgärder i landskapet.

Värdet av gröna stråk och områden beskrivs på flera stället i översiktsplanen samt redovisas på mark- och vattenanvändningskartan och i utvecklingsstrategin. Det är positivt att ekosystemtjänster nämns i planen och MKB:n. Om möjligt skulle fler gröna stråk kunna pekats ut för att utveckla och binda samman fler attraktiva grön- och vattenområden. Enligt kommunens grönstrukturplan ska t.ex. grönstrukturen i Åmmeberg bevaras, vilket inte helt stämmer överens med utpekade utbyggnadsområden i orten. Det bör tydligare beskrivas hur utpekade grönstråk i grönstrukturplanen

kommer att skyddas. Länsstyrelsen anser dock att det är positivt att många viktiga ställningstaganden i grönstrukturplanen lyfts som relevanta för den aktuella planen.

Bevakningsobjekt

I eller i direkt anslutning till flera av de utpekade utbyggnadsområdena har Länsstyrelsen identifierat så kallade bevakningsobjekt (se specifika synpunkter på delområden). Det rör sig om områden med potentiellt värdefull natur där en utförligare naturvärdesinventering behövs. Flera bevakningsobjekt överlappar områden med föreslagen förändrad markanvändning. Framförallt vid strandnära områden där strandskydd råder.

Flera andra utpekade områden har höga naturvärden eller värden för friluftslivet som behöver beaktas vid exploatering, vilket även framkommer i planen. Länsstyrelsen ser gärna att kommunen och Länsstyrelsen har en löpande dialog vid planläggning som berör bevakningsobjekt och andra utpekade naturvärden. Naturvärdesinventering kan komma krävas vid exploatering i vissa områden.

Ur naturvårdssynpunkt instämmer Länsstyrelsen med de förslag till generella åtgärder som anges i MKB:n på s. 25.

Ängs- och betesmarker

Då äng- och betesmarker minskat kraftigt anser Länsstyrelsen att ambitionen bör vara att bevara dessa. Marker vars botaniska värden minskar p.g.a. ex. minskad hävd bör utvecklas snarare än bebyggas.

Biotopskydd

Flera av de utpekade utbyggnadsområdena berör biotoper som är skyddade genom det generella biotopskyddet. Biotopskyddet skulle kunna nämnas i planhandlingarna i de fall det finns kända skyddade biotoper. Om biotoper avses tas bort bör kommunen även planera för kompensationsåtgärder då Länsstyrelsen kan ställa krav på kompensation vid biotopskyddsdispens.

Jordbruksmark

Jord- och skogsbruk är av nationella betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentligt samhällsintresse och det inte kan tillgodoses från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Enligt MKB:n får ca 300 hektar jordbruksmark förändrad markanvändning. Länsstyrelsen vill understryka vikten av att jordbruksmarkens värden beaktas i samband med ny bebyggelse och att

kommunen vid planering och exploatering utreder behovet av att ta i anspråk brukningsvärd jordbruksmark.

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen behöver utvecklas i sitt resonemang kring avvägning mellan exploatering av produktiv jordbruksmark och bevarande av den för att säkra framtida nationell matförsörjning. Det bör även finnas en analys kring vad som är väsentligt samhällsintresse samt om annan mark kan bebyggas för att tillgodose intresset. På s. 75 finns en karta som redovisar öppen mark och skogsmark. Länsstyrelsen anser att det vore bra att införa en karta som tydligare redovisar jordbruksmarken i planområdet.

Jordbruksmarkens betydelse för länet nämns i flera måldokument. Det övergripande målet i *Handlingsplan för livsmedelskedjan i Örebro län 2018 – 2023 – hållbar tillväxt och utveckling i hela livsmedelssektorn* är en ökad produktion och konsumtion av regionala livsmedel samt en hållbar och stark livsmedelskedja i Örebro län. Handlingsplanen utgår från den nationella livsmedelsstrategin *En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet* som har det övergripande målet är en ökad svensk livsmedelsproduktion, tillväxt i hela landet, en ökad självförsörjningsgrad och minskad sårbarhet i livsmedelskedjan, samtidigt som relevanta miljömål nås. I den nationella livsmedelsstrategin anges bl.a. att den fysiska planeringen behöver ta hänsyn till jordbruksproduktionen jämte andra samhällsintressen och att tillgången till produktiva mark- och vattenresurser är en förutsättning för en ökad livsmedelsproduktion i Sverige.

I *Energi- och klimatprogram för Örebro län 2017 – 2020* finns ett insatsområde som handlar om produktion och konsumtion av livsmedel, där ett förslag till insats är att minimera exploateringen av jordbruksmark vid planläggning av infrastruktur och byggnation. I den regionala utvecklingsstrategin (RUUS) *Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län 2018 – 2030* är ett effektmål för 2030 att öka produktionen inom areella näringar. En indikator för detta är att den totala arealen jordbruksmark ska öka. I RUS anges det som önskvärt läge 2030 att kompetensen om jordbruksmarkens och de gröna näringarnas samhällsvärde har ökat, vilket medför att vi kan göra medvetna överväganden vid planering och etablering av nya verksamheter på bördig jordbruksmark. I Länsstyrelsens handlingsplan 2016:4 *Regional handlingsplan för klimatanpassning i Örebro län* anges mål för klimatanpassningsåtgärder i Örebro län på kort, medellång och lång sikt. Ett mål på medellång nivå är att ingen ny bebyggelse ska ske på jordbruksmark.

Jordbruksverket anger att den svenska jordbruksmarken beräknas bli mer värdefull än idag då ett varmare klimat kan gynna Sveriges odlingsförutsättningar samtidigt som klimatförändringar kan minska tillgången på jordbruksmark i många länder. Svensk jordbruksmark kommer därmed bli viktigare för livsmedelsförsörjning i både Sverige och världen. Det är därför viktigt att framhålla att all

bruksvärd jordbruksmark är värdefull och att jordbruksmark som exploateras är i princip oåterkallelig.

Kulturmiljövård

Länsstyrelsen anser att planen innehåller en bra beskrivning av hur kommunen vill tillgodose kulturmiljöer och kulturvärden, dock kan betoningen av landskapsbilden vara tydligare. Då stora natur-, skogs- och jordbruksmarken föreslås få en ändrad markanvändning finns risk för en negativ påverkan på landskapsbilden.

Länsstyrelsen uppmärksammar att kommunen kan söka ekonomiskt bidrag hos Länsstyrelsen för att ta fram kulturmiljöprogram/strategi. Dessa kan ge bra stöd i planerings- och byggprocesser.

I avsnittet Regionala styrdokument saknas den regionala kulturplanen som gäller 2020 – 2023, vilket bör kompletteras.

Fornlämningar

Det underlag som finns i form av digitala register över fornlämningar är ofullständigt. Genom det ålderrekvisit som numera gäller för fornlämningar har vissa typer av lämningar automatiskt blivit fornlämningar utan att kulturmiljöregistret uppdaterats. Det finns fortfarande en stor mängd fornlämningar som ännu inte upptäckta. I planen på s. 86 anges att det inom planområdet finns omkring 170 kända fornlämningar. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att denna siffra är mycket osäker.

Markavvattningsföretag

Inom flera av de utpekade utbyggnadsområdena finns båtnadsområden och diken som tillhör markavvattnings/invallningsföretag. I samband med planläggning och exploatering inom sådana områden bör hänsyn tas till dessa samt utredas i planprocessen. En förändrad markanvändning kan betyda att befintliga anläggningar (diken och vallar) förändras och därmed måste tillstånden och företagen anpassas. Kommunen bör verka för att sådana förändringar fastställas genom ex att mark- och miljödomstolen omprövar eller upphäver tillstånd och företag. För att underlätta för senare planläggning kan det vara lämpligt att redan i översiktsplanen peka ut vilka områden som har befintliga markavvattningsföretag.

Vattenverksamheter

Då de flesta av utbyggnadsområdena ligger vid vatten bör det av planen framgå att uppförande av anläggningar i ett vattenområde utgör vattenverksamheter. Vattenverksamheter kräver tillstånd enligt

11 kap. 9 § MB. För vattenverksamheter av mindre omfattning kan en anmälan till Länsstyrelsen vara tillräcklig. Enligt undantagsregeln i 11 kap. 12 § MB kan en vattenverksamhet vidtas utan anmälan eller tillstånd om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. Undantaget gäller inte för markavvattning.

Redaktionella synpunkter

Fördjupningar och tillägg till översiktsplanen

I planens inledning på s. 10 anges vilka fördjupningar och tillägg som finns till kommunens gällande översiktsplan. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att även *Generalplan Centrala Tiveden*, antagen 1980, gäller som en fördjupning till översiktsplanen.

På s. 23 anges att det finns 18 LIS-områden inom planområdet. Länsstyrelsen vill upplysa om att det i LIS-planen utpekas 6 LIS-områden innehållande 15 delområden i det aktuella planområdet.

Kartor

I planen är bakgrundskartorna svåra att utläsa eftersom de är oskarpa. Det vore bra om kartornas färger kan tydliggöras så att t.ex. gränsen mellan land och vatten syns bättre. Även några av kartorna i MKB:n är svåra att utläsa då flera lager överlappar varandra.

Kommentar:

Noterat. Storleken på ytorna har minskats och anpassats så att de innefattar befintliga LIS områden, strandskydd och befintliga detaljplaner. Vidare har förslaget tydliggjort hur riksintresset för det rörliga friluftslivet ska värnas.

2. Lantmäteriet

Sammanfattning:

Planfrågor som berör Lantmäteriet kommande arbete

Översiktsplanen berör endast indirekt Lantmäteriets kommande arbete. Många av förändringarna som beskrivs i planen kommer innebära att fastighetsindelningen kommer behöva förändras eller att fastighetsanknutna rättigheter kommer att behöva bildas. Omfattningen av dessa behov kommer dock att konkretiseras i senare skeden, t.ex. då områden detaljplaneläggs.

Ev. strategi för områden med enskilt huvudmannaskap

En fråga som kan, men inte måste belysas i en översiktsplan, är om kommunen har en uttalad strategi för inom vilka områden man avser tillämpa enskilt huvudmannaskap för allmänna platser i detaljplaner. Om det är aktuellt att tillämpa enskilt huvudmannaskap i någon del av kommunen kan det vara ett bra stöd vid framtida planläggning att dessa områden redovisas i översiktsplanen.

Kommentar:

Noterat.

3. Trafikverket

Sammanfattning:

Inom planområdet är flera statlig riks- och länsvägar belägna. Riksvägarna 49 och 50 samt länsvägarna 500, 501, 585, 586, 587, 589, 590 och 592. Riksväg 50 är dessutom ett riksintresse för kommunikationer samt primär led för farligt gods. Riksväg 49, länsväg 585 och del av 592 är sekundära leder för farligt gods. Trafikverket önskar höras i framtida bygglov och detaljplaner som kan komma att beröra statlig infrastruktur. I övrigt har Trafikverket inget att erinra i ärendet utan välkomnar en dialog i tidigt skede med kommunen i ärendet som berör Trafikverkets intressen.

Kommentar:

Noterat.

4. Försvarsmakten

Sammanfattning:

Försvarsmakten har inget att erinra i ärendet.

För områdena Edö, Kärraudden, Södra Kärra – Stora Forsa och Norrviken bör det däremot förtydligas vilken hänsyn som ska tas med avseende på riksintressen för totalförsvarets militära del:

- Edö: Området berörs av MSA-område.

- Södra Kärra – Stora Forsa: Området berörs av område med särskilt behov av hindersfrihet, stoppområde för höga objekt och MSA-område.

- Norrviken: Områdena berör endast av stoppområde och MSA-område, hänsyn till område med särskilt behov av hindersfrihet bör således utgå.

Kommentar:

Noterat

5. Luftfartsverket

Sammanfattning:

I den fördjupade översiktsplanen nämns endast att hänsyn ska tas till MSA-tytor för militära flygplatser. Detta gäller även civila flygplatser inom 60 km från planområdet. Planområdet berörs av den s.k. MSA-påverkade ytan för Örebro, Skövde, Linköping – SAAB, Linköping – Malmen och Karlsborgs flygplatser. Flygtrafiken rör sig med fastställda marginaler över den MSA-påverkade ytan, vars höjd är samma som högst hinder inom ytan. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Av den fördjupade översiktsplanen bör framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål inom den MSA-påverkade ytan ska samrådats med berörd flygplats. Konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor ska redovisas i översiktsplanen i form av restriktioner och eller rekommendationer.

Skyddsområde runt radarobjekt har utökats. Då detta är skyddsobjekt får de ej avbildas på kartor eller på annat sätt och dess position får ej anges. Observera att alla vindkraftverk på svenskt territorium eller svenskt territorialvatten som överstiger 20 m ska remitteras till LFV. Askersunds vindbruksplan innehåller områden som LFV inte kan tillåta vindkraftsetablering i enligt idag gällande regelverk.

I övrigt har LFV inget att erinra.

Kommentar:

Noterat och justerat.

6. Sjöfartsverket

Sammanfattning:

I Askersunds kommun går den allmänna farleden 875 till Åmmeberg, farled 8752 till Askersund samt farled 8751 till Aspa. Sjöfartsverket ser det som mycket positivt att Askersunds kommun tar hänsyn till båtlivet och tydligt beskriver viktiga områden för båtlivet.

Kommentar:

Noterat.

7. Skogsstyrelsen

Sammanfattning:

Skogsstyrelsen framför att det är glädjande att skogsbruket nämns på flera ställen som en viktig näring.

Skogsstyrelsen har tillsynsansvar för biotopskydd. Om det blir ett intrång i biotopskydd är verksamhetsutövaren skyldig att göra en detaljerad beskrivning av åtgärderna. Till exempel omfattning, tidpunkt för utförande. Vilka träd som är aktuella att avverka, transportvägar, avlägg e.tc. Om Skogsstyrelsen bedömer att aktuell åtgärd skadar naturmiljön ska dispens sökas hos Skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsen vill påtala betydelsen av att hänsyn tas till befintliga natur- och kulturvärden. I Skogens Pärlor finns en del inventerade natur och kulturlämningar, men inte alla. Därför är det viktigt att göra inventeringar i fält före åtgärd.

Kommentar:

Noterat.

8. Statens fastighetsverk

Sammanfattning:

SFV har inga synpunkter på planförslagets utvecklingsstrategier eller mark- och vattenanvändning. SFV är nöjd med beskrivningarna och tillgodoseendet av de riksintressen som omfattas SFV:s fastigheter i planområdet.

I redogörelsen för övriga kulturmiljöer och byggnadsminnen saknas emellertid Igelbäckens masugn som är ett statligt byggnadsminne och har skyddsföreskrifter.

Kommentar:

Noterat.

9. Statens kraftnät

Sammanfattning:

Svenska kraftnät har inget att erinra mot upprättat förslag.

På s. 58 i planen anges att nya kraftledningar ska uppföras så att magnetsfältsnivån understiger 04 mikrotlesla vid eventuell intilliggande bebyggelse för stadigvarande vistelse. Svenska kraftnät ser gärna att detta stycke justeras med avseende på begreppet ”elektroniska”, då man i de här fallen brukar tala om elektriska fält och magnetfält.

I närheten av anläggningar inom det svenska elsystemet kan det föreligga intressen för elsystemet och elberedskapen. Buller kan förekomma från dessa anläggningar vilket behöver beaktas vid bostadsförtätning i närområden kring dessa. Det är viktigt att den fördjupade översiktsplanen tar hänsyn till infrastrukturen kopplad till dessa anläggningar och det är av stor vikt att alla planer och beslut rörande dessa områden samråds med Svenska kraftnät. Svenska kraftnät önskar därför vara samrådspart i exploatering eller andra planer som kan påverka infrastrukturen i planområdet.

Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från transmissionsnätledningarna och stationer.

Kommentar:

Noterat.

10. Sveriges Geologiska Institut

Sammanfattning:

I översiktsplanen är det lämpligt att man översiktligt redovisar geologiska förhållanden samt eventuella risker. Särskilt bör framgå i vilken utsträckning de geologiska säkerhetsfrågorna är styrande för markanvändningen. SGI föreslår att grova värderingar görs utifrån bl.a. geologiska och topografiska kartor. De rekommenderar därför att man i översiktsplanen tydligt redovisar eventuella riskområden.

SGI ser positivt på att problematiken översvämnings- och skredrisker tas upp i MKB:n och framhåller vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse och anläggningar vara utgångspunkten.

Vid markanvändning i anslutning till vatten bör risken för stranderosion beaktas. Den förväntade klimatförändringen indikerar att ökad nederbörd förväntas leda till mer extrema nederbördsperioder med förhöjda nivåer i sjöar och vattendrag. Detta kan öka risken för erosion vilket kan öka risken för ras och skred.

SGI ser positivt på att det finns en strategi för hur områden med förutsättningar för ras- och skredrisk ska hanteras i senare skede. Det är emellertid lika viktigt att tydligt redovisa eventuella riskområden.

SGI vill betona att skredrisk inte enbart förekommer i lerjordar utan även i siltjordar. Erosion kan försämra förutsättningarna för slänter som idag är stabila. Klimatförändring med ökade flöden i vattendrag kan bidra till denna problematik.

Översiktsplaner som påbörjas efter 1 augusti 2018 ska enligt PBL redovisa kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av klimatrelaterade olyckor som t.ex. översvämnning, ras, skred och erosion samt hur dessa risker kan minska eller upphöra. SGI rekommenderar att ÖP kompletteras med en sådan redovisning.

FÖP:en behandlar klimataspekter bl.a. avseende översvämnning och skyfall. SGI vill informera att ökade vattenflöden och nederbörd även kan leda till erosion samt höjda portryck i marken,

vilket kan försämra stabiliteten för redan hårt ansatta slänter.

SGI vill trycka på att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion. De vill även framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas.

Kommentar:

Noterat. Storleken på ytorna har minskats och anpassats.

11. Sydnärkes miljönämnd

Sammanfattning:

Sydnärkes miljönämnd efterfrågar överlag en större tydlighet och en tydligare struktur att följa genom dokumentet.

Vissa områden anses som olämpliga att peka ut för bostäder eller verksamhetsutveckling. Många kan dock vara lämpliga om exploatering utformas på ett sätt som balanserar olika värden och risker.

Områden som föreslås för bostadsbebyggelse är stora och i många fall sträcker de sig hela vägen ner till strandlinjen. I de områden där inga utpekade naturvärden finns är naturmiljön inte undersökt och hänsyn till eventuell värdefull natur lyfts inte i dess beskrivningar.

Avsaknad av registrerade naturvärden eller känsliga arter betyder inte per automatik att det inte finns. I området kring Vättern är natur och landskapet mycket varierat och studier av ortofoton indikerar att det kan finnas fler intressanta naturmiljöer än som fångats upp vid t.ex. nyckelbiotopsinventeringar och liknande.

Askersunds kommun är hårt belastad av markföroreningar. I eller i närheten av flera områden finns mer eller mindre allvarliga föroreningsrisker. I vissa fall finns etablerad bebyggelse eller verksamhet på eller intill mark som kan vara direkt olämplig för detta ut föroreningsaspekt.

På ett ställe i texten förekommer skrivelsen ”Byggnation bör helst ske i randzonen mellan skogs- och jordbruksmark”. Detta är i normalfallet en mycket viktig biologisk miljö, liksom

andra övergångszoner i naturen och bör om de är i gott skick snarare värnas än bebyggas. Om det ska bebyggas bör det ske med en utformning som bevarar den ekologiska funktionen av en sådan randzon.

Det beskrivs att flera av de föreslagna områdena för bostäder ligger inom strandskyddat område. För vissa områden finns LIS-områden. Övriga områden ska utredas som LIS-områden. Innan tillägget till översiktsplanen uppdaterats kan nya bostäder troligen inte tillkomma inom dessa områden. Miljönämnden ställer sig frågande till om hänsyn har tagits till att flera områden som redan utretts och strukits från LIS-planen kan finnas med i FÖP:en.

Miljönämnden ställer sig även frågande till varför inte alla strandområden har en skrivelse om strandskydd som något det behöver tas hänsyn till.

Generella skrivelser om att exploatering bör ske i skogsmark kan vara problematiska. Det är stor skillnad på olika skogsområden och varje naturområde måste bedömas enskilt.

Miljönämnden ställer sig frågande till om det som visas som befintlig markanvändning utgår från faktisk markanvändning eller planlagd markanvändning. På vissa platser är stad och bostäder markerat även där det idag är naturmark.

Miljönämnden önska en tydligare beskrivning om vad som gäller naturvärden inom områden utpekade för bostäder/stad. Flera områden som pekats ut för bostadsändamål har såväl kända som troliga områden med höga naturvärden. Det behöver inte utgöra ett hinder för exploatering, särskilt om det tydliggörs hur balansen och avvägningen av de olika intressena ska ses på.

Genomgång område för område

Bodaberg

Området behöver undersökas mer gällande naturvärden. Värdefull natur och känsliga arter kan finnas trots avsaknad av registrerade naturvärden eller observationer. Topografien är komplex. I området finns skog, hållmark och öppen mark. I lågpunkterna finns risk för översvämning.

Bastedalen

I området finns mycket markföroreningar. Det kan vara olämpligt att peka ut som lämpligt för bebyggelse med tanke på gamla tegelbruket och alla föroreningar i marken. Att det finns befintlig bebyggelse förändrar inte de grundläggande förutsättningarna. Naturen i området är inte undersökt och det bör framgå att eventuella naturvärden ska beaktas vid byggnation och planläggning.

Edö

Området har en kuperad terräng med risk för ras och skred. Längs strandlinjen finns flera områden utpekade som naturvärden med löv- och barrskog samt nyckelbiotoper som lövskogslund liksom fornlämningar. Det finns även sumpskog som inte redovisas i FÖP:en. Inga kända föroreningsrisker finns i området. Med rätt balans mellan natur och bostäder kan det vara lämpligt för viss bostadsbebyggelse.

Fiskartorp

Saknas karta.

Forsanäset

Ur natursynpunkt är det olämpligt att exploatera udden norra halva. Många fåglar förekommer längs stranden, inklusive rödlistade arter. Mindre delar av udden kan vara lämpliga för bebyggelse men större delen av udden är inte lämpligt att peka ut för bostadsändamål.

Gammaldrätt – Hammarängen

I området finns både löv- och barrskog samt en del öppna ytor. I området finns sumpskog som klassas som strandskog. Vid hamnarna kan det finnas risk för förorenat sediment.

Harge

Miljönämnden framför att camping på förorenad mark kan antas vara mindre lämpligt. Risk för förorenade sediment och vissa markföroreningar i anslutning till småbåtshamnen – framförallt ämnen i båtbottnfärger. Minst sen 1975 har det förekommit hamnverksamhet, så det finns stor risk att det finns föroreningar i området. Det gäller även oljor osv. Det finns en transformatorstation 200 m öst om området, där kan det finnas risk för PCB-haltiga oljor. Naturvärden behöver utredas och visas hänsyn vid exploatering. Blå kärrhök finns i området.

Hammar

I den norra delen av området finns båthamnar där sedimenten kan vara förorenade, vilket behöver beaktas vid planläggning och exploatering. Överlag är det ett lämpligt område för utveckling, om balans finns mellan bostadsområden och omgivande verksamheter som kan orsaka störningar.

Kärraudden

Området är kuperat och domineras av barrskog och har en del öppna marker. I området finns fornlämningar och nyckelbiotop i form av rasbrant som är blockrik där det finns förekomst av skrymslen och värdefull kärlväxtflora. Värdefull natur och känsliga arter kan finnas. Naturvärden behöver utredas och visas hänsyn vid exploatering.

Norrviken

Se info om viken under Olshammar. Väster om vägen finns en identifierad förorening, en gammal deponi. Det kan finnas risk att föroreningar spridit sig till området. I området finns ett avloppsreningsverk, vilket medföra risk för störningar.

Mifo-registrerade områden av klass 3 – smedjor, såg m.m. finns längs vattendraget.

Nydalen

Sammantaget till synes lämpligt för utveckling om hänsyn tas till ängsmarken och ett par mindre skogliga värden. Naturvärden utöver de registrerade behöver utredas och visas hänsyn vid exploatering.

Olshammar

Väl tilltagen ”befintlig bebyggelse”. En del av det är idag skogsmark. Det är olämpligt för utvidgning av industrimark p.g.a. känsligt läge intill Vättern, samt att en närapå total avskärmning av resten av udden skulle medföra tillgänglighetsproblem.

Finns stor risk för stora mängden förorenade massor på udden och i vikarna. Närbelägna verksamheter är riskklassade enligt mifo1 till riskklass 1 och 2. Det kan finnas förorenade sediment i anslutning till de områden som föreslås för stadsbebyggelse.

Rå

Det är ett område med hög koncentration av konstaterade naturvärden i framförallt västra halvan och norr. Även skog runt nyckelbiotop kan ha högt värde och kan vara olämpligt. Ett platsbesök har gjorts och naturen är varierad med kuperad terräng och naturskog. Det finns en del död ved, både stående och liggande. Olika trädslag, barr- och lövskog. Det fanns en del spår av vildsvin. Området har både gläntor och täta bestånd av träd. Det finns block och större stenar. En varierad och fin natur. Miljönämndens bedömning är att det är ett olämpligt område att peka ut för bebyggelse.

Sänna

Området har fyra potentiella förorenade områden. I delen till vänster finns risk för översvämning. Inom det markerade område är det isälvsediment som har god genomsläpplighet och bör minska risken för översvämning i just det området.

Tikanäs

I området kan det finnas oregistrerade naturvärden och bör undersökas mer. Det finns sumpmark, lövskog och berghällar. Värdefull natur och känsliga arter kan finnas. Naturvärden behöver utredas och visas hänsyn vid exploatering.

Vasshammaren

I området finns ett reningsverk, med de risker för störningar och föroreningar det innebär, kräver relevanta skyddsåtgärder vid byggnation i närheten. Områdets natur utgörs främst av barrskog med inslag av lövdungar och öppna marker. Viktigt att naturvärden utreds och tas hänsyn till vid byggnation.

Åmmeberg

Området som visar befintlig industrimark är något för stort – norra delen är en park. Marken är enligt jordartskartan inte utfylld och risken för föroreningar är eventuellt lägre. I området kring Åmmeberg finns stora mängder förorenad mark. Stora delar av området är utfyllt. Föroreningssituation är komplex och måste hela tiden finnas i åtanke vid planering. Även sedimenten längs stranden är förorenade. Området är egentligen inte lämpligt för utveckling ur föroreningssynpunkt, men situationen är komplex p.g.a. att det redan finns stora etableringar som behöver kunna utvecklas.

Åviken

Det finns ett naturvärde med ädellövskog och finns det ädellövskog i övriga området bör det värnas. Ortofoton från 1960 visar något som kan vara fyllnadsmassor mellan väg och strand i viken. Där kan i så fall finnas risk för förorenade massor.

Ävje – Tomtevik

Miljönämnden ställer sig frågande till vad formuleringen ”Bostäder ska vara indragna från kustlinjen” innebär och vill att det ska definieras tydligare. Stora delar av området domineras av barrskog men det finns inslag av lövträd. Även ett biotopskyddsområde av äldre naturskogsartade skogar finns vid vattnet. Nyckelbiotoper finns i området, med bland annat ett brandfält som har rikligt med högstubbar och ädellövträd av spärrgreniga grova träd. På höderna finns hållmarkstallskog där lavtacket kan vara decimetertjockt. Värdefull natur och känsliga arter kan finnas. Naturvärden behöver utredas och visas hänsyn vid exploatering.

Det utpekade naturområdet söder om Olshammar verkar lite malplacerat. Områden där natur och andra gröna och sociala värden ska värnas bör väljas ut där en hög koncentration av sådana värden finns. Detta område ser på ortofoto ut att bestå av produktionsskog utan några biologiska värden. Det finns heller inte kännedom om omfattande friluftsliv eller andra aktiviteter i området.

Kommentar:

Noterat. Storleken på ytorna har minskats och anpassats

12. Nerikes Brandkår

Sammanfattning:

Nerikes Brandkår har inte några synpunkter på redovisat planförslag.

Kommentar:

Noteras.

13. Havs- och vattenmyndigheten

Sammanfattning:

Myndigheten framför att de avstår från att lämna synpunkter på underlaget samt att det inte innebär att myndigheten tagit ställning i sakfrågan eller till handlingarna i ärendet.

Kommentar:

Noteras.

14. LRF:s kommungrupp

Sammanfattning:

LRF:s kommungrupp framför att det i en kommun som Askersund, som till ytan består av mindre än 10 % jordbruksmark och betesmark är det orimligt att föreslå att 300 Ha jordbruksmark tas ur produktion och används till bostäder mm. Detta i ett land som endast har en försörjningsgrad på ca 50 %. Man framför i sitt yttrande att alla måste värna vår förmåga att producera mat till befolkningen och sätta denna resurs värde högre på agendan. Man framför även att om inte den nyligen tagna livsmedelsstrategin bara ska vara tomma ord är det självklart att planen i nuvarande utförande måste förkastas eller i grunden arbetas om.

Planen kan, som LRF:s kommungrupp ser det, inte antas i nuvarande utförande då det med all sannolikhet inte går att få Mark- och miljödomstolen att godkänna denna förändrade markanvändning av jordbruksmarken.

Kommentar:

Storleken på ytorna har minskats och anpassats

15. Postnord

Sammanfattning:

Postnord har inget att erinra och godkänner härmed den föreslagna översiktsplanen.

Kommentar:

Noteras.

16. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet

Sammanfattning:

Partierna framför att planens syfte utgör en bra grund och goda förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling.

Avsnittet Styrdokument är gediget och kommer utgöra ett nödvändigt stöd i det fortsatta arbetet med det som beskrivs i syftet. Det är viktigt att beakta riksintressen. Likaså är det viktigt att ta hänsyn till Natura 2000 – områden och Agenda 2030.

Utvecklingen av att grönstråken närmast Vättern binds samman ser man särskilt positivt på. Grönstråken skapar möjlighet att utöka gång- och cykeltrafiken inom planområdet och det ökar möjligheterna till miljövänliga kommunikationer och folkhälsan, som beskrivs på s. 27.

Partierna ser positivt på den planerade förtätningen. Man vill dock påpeka att det är viktigt att tillgodose möjligheter till, exempelvis generationsboende på landsbygden. På s. 49 och s. 99 görs beskrivningar som skulle kunna utgöra begränsningar för bostäder i närheten av bland annat djurhållning. Partierna framför att man vill främja en levande landsbygd.

Vid all byggnation är det viktigt att beakta att alla ges möjlighet att nyttja allemansrätten och att tillgängligheten till Vättern är god för det rörliga friluftslivet. Man är positiva till nuvarande strandskyddsgräns.

Man vill poängtera att hänsyn ska tas till de synpunkter som anges i MKB:n. Exempelvis gällande att inte bebygga jordbruksmark och skydda nyckelbiotoper och andra områden med höga naturvärden.

Partierna konstaterar att det finns höga naturvärden bland annat i områdena Forsanäset, Rå och Ävje – Tomtevik. Man vill betona att hänsyn ska tas till dessa naturvärden och att berörda områden undantas i FÖP.

Kommentar:

Storleken på ytorna har minskats och anpassats.

17. Region Örebro län

Sammanfattning:

Region Örebro län ser positivt på att Askersunds kommun ägnar norra Vätternområdet uppmärksamhet genom föreslagen fördjupad översiktsplan. Genom översiktsplanen och utvecklingsstrategin skapas förutsättningar för en tydlighet beträffande den långsiktiga utvecklingen av området, vilket har stora förutsättningar att även i framtiden attrahera boende, verksamheter samt tillfälliga besökare.

Region Örebro län konstaterar att de områden som utgör kärnan bland utvecklingsområdena har goda förutsättningar att kollektivtrafikförsörjas även i framtiden. Region Örebro län ser mot bakgrund till detta positivt på kommunens ambition. Upplysningsvis vill Region Örebro län erinra om att någon trafik mot Motala inte är planerad inom överskådlig tid. Med anledning av skrivelsen kring kommunens syn på vikten av kommunikation mot bl.a. Motala vill Region Örebro län förtydliga att det i dagsläget inte bedrivs någon samtrafik med Östgötatrafiken.

Kommentar:

Noterat.

18. Privatperson 1

Sammanfattning:

I yttrandet framförs att det gäller förslaget om planerad bebyggelse på Tikanäs.

Privatperson 1 ställer sig frågande till var det tagits hänsyn till äganderätten. Flera berörda markägare har inte fått information eller godkänt något.

Man ställer sig frågande till vad som menas med "Under förutsättning att planens föreslagna utbredning genomförs" som står skrivet i miljökonsekvensbeskrivningen. Privatperson 1 framför att detta redan vara gjort så det kunde redovisas i förslaget som gått ut.

Man framför att det inte längre kommer kunna bedrivas aktivt skogsbruk med så liten skogsareal kvar på fastigheten.

Jaktmöjligheterna kommer försvåras för berörda fastighetsägare.

Man framför att närliggande jordbruksmark brukas regelbundet med stallgödsel vilket kommer påverka miljön i den föreslagna bebyggelsen.

Man ställer sig frågande till hur tillgången på dricksvatten säkerställs samt hur man säkerställer att det inte påverkar befintliga vattenkällor i närområdet.

Privatperson 1 framför att när naturområden, skogsområden och jordbruksmark ställs om till bostadsområden finns det risk för negativ påverkan på landskapsbilden och att upplevelsen av området avsevärt förändras. Detta gäller framförallt utpekade områden med kuperad terräng längs Vätterns strand såsom Tikanäs. Man hänvisar till miljökonsekvensbeskrivningen där detta står skrivet. Det är stor risk att det blir omfattande sprängningsarbeten med allt det innebär på miljö och landskapsbild från sjö och land.

Man framför att det inte verkar tas hänsyn till naturvärden skogskälla mm. Djur och fågelliv, biologisk mångfald och friluftsliv som dessutom är riksintresse.

Privatperson 1 framför att strandskyddet är av riksintresse och att det inte kommit till av en tillfällighet då det finns stora värden av olika karaktär. Det ska vara synnerliga skäl för att upphäva strandskyddet vilket privatperson 1 inte kan se i det här fallet.

Kommunal och samhällets service är inte utbyggt i området sedan tidigare. Man framför att det finns områden som har den servicen idag eller har nära till den som är bättre lämpade att bebygga enligt översiktsplan för att hålla ner kostnaderna för kommun och samhället. Man framför att det är bättre att stärka upp områden med service eller närhet av det. Det blir lättare att ha kvar servicen eller utöka den i framtiden. Tomtbehovet i Askersund och södra kommunen runt Vättern verkar inte vara så stort, det finns många områden med lediga tomter på.

Privatperson 1 framför att med så lite och ofullständig information om förslaget av bebyggelse på Tikanäs till berörda markägare borde det inte ha presenterats i översiktsplanen. Vilket också är det enda information som man dessutom fått leta aktivt själv för att ta del av. Man framför att det inte känns rättssäkert att alla får tillgång till informationen. Utan kännedom ingen möjlighet att yttra sig om frågan.

Man framför synpunkten: ingen bebyggelse på Tikanäs.

Kommentar:

Utvecklingsområdena har justerats till att innefatta befintlig detaljplan *Tikanäs 2:6, 1882-P194* vilket vann laga kraft 2016-07-07.

19. Privatperson 2

Sammanfattning:

Fastighetsägare 2 framför att man som markägare vill bli kommuninvånare och att det därför är av stor vikt att skapa förutsättningar för detta. Man anser därför att området i första hand bör utgöra bostäder och i andra hand landsbygd. Fastighetsägare 2 framför att det är viktigt att inte hindra markägare från möjligheten att i framtiden kunna bygga friliggande enbostadshus utanför strandskyddat område.

Fastighetsägare 2 vill uppmärksamma om att det inte längre finns någon båtklubb eller gästhamn på fastigheten (som ibland benämns som Grönebacke) vilket kan uppfattas när man läser den fördjupade översiktsplanen.

Kommentar:

Noterat.

20. Privatperson 3

Sammanfattning:

Fastighetsägare 3 framför att Vätterns stränder sedan länge varit starkt efterfrågade för fritidsboende. Inom Tikanäs – området har under 2017 antagits en detaljplan för bebyggelse med 16 tomter. Ytterligare byggnation skulle innebära en stor påverkan på landsbygdsbilden mot den öppna Vättern och därmed motverka gällande riksintresse. Inom Tikanäs – området finns ett nyckelbiotopsområde med höga naturvärden.

Kommentar:

Utvecklingsområdena har justerats till att innefatta befintlig detaljplan *Tikanäs 2:6, 1882-P194* vilket vann laga kraft 2016-07-07.

21. Privatperson 4

Sammanfattning:

På s. 79 står ”Inom planområdet gäller i dagsläget endast det generella strandskyddet på 100 meter. Länsstyrelsen föreslår dock utvidgat strandskydd för delar av Vättern. Dialog angående eventuell utvidgning pågår mellan kommunen och länsstyrelsen.” Fastighetsägare 4 framför att det i denna översiktsplan föreslås flera områden som tänkbara för ”bostäder”. Om man utvidgar strandskyddet till (exempelvis 300 meter) så kommer många tänkbara områden att bli ointressanta för bebyggelse.

Fastighetsägare 4 framför att hela området som är föreslaget för tänkbar bebyggelse i södra delen av Nydalen ligger inom dennes fastighet och framför att man idag inte har tankar på att bebygga marken. Man framför även att om man skulle vilja bebygga skulle ett utvidgat strandskydd kraftigt försvåra attraktiv bebyggelse.

Kommentar:

Noterat.

22. Privatperson 5

Sammanfattning:

Fastighetsägare 5 framför att man inte har läst översiktsplanen men att man önskar fler vindskydd.

Kommentar:

Noterat.

23. Privatperson 6

Sammanfattning:

Fastighetsägare 6 framför att man fått positivt planbesked för sin fastighet. Man framför att det på s. 37 i förslaget till fördjupad översiktsplan finns en kartbild som visar bland annat deras framtida exploatering på fastighet Norra Kärra 5:46. Man framför att översiktsplanen inte följer deras tankar mot Långviken och fastigheten Edenslund – Norra Kärra 4:1. Där har fastighetsägare 6 tankar på att exploateringen (planförslaget) ska gå mot Edenslund.

Fastighetsägare 6 framför att man är tacksam om detta justeras och därmed följer planbeskedet.

Kommentar:

Noterat.

24. Privatperson 7

Sammanfattning:

Fastighetsägare 7 framför att man önskar att förslaget till översiktsplan för norra Vättern kompletteras med förändring av markanvändning till bostäder för friliggande villor gällande området i sydöstra Långviken från Svarthäll och söder ut mot Brännvinsberget. Man framför sina tankar om att lägga nya bostäder där skogskanten möter betesmark. Skogskanten närmast Långviken ska parkhuggas och skapa möjlighet till vandring utefter strandkanten.

Betesmarken består av ytlera samt saknar dränering och lämpar sig inte till jordbruksmark. Man framför att VA-anlutning till ny bebyggelse bör gå att lösa via Askersunds kommuns sjöled.

Kommentar:

Noterat.

Förslag till revidering av planförslaget.

Sydnärkes Byggförvaltning har bedömt att det är lämpligt att gå vidare med följande justeringar:

- *Förminskande av exploateringsytorna*
- *Anpassa utvecklingsområdena inom gällande detaljplaner och LIS-områden*
- *Tydligare ställningstaganden hur riksintressena ska värnas och utvecklas*

Samrådsredogörelsen har upprättats av Sydnärkes Byggförvaltning

Josefine Göthenberg

Fredrik Idevall

Översiktsplanerare

Förvaltningschef